

Suvestinė redakcija nuo 1996-10-05

Nutarimas paskelbtas: Žin. 1994, Nr. [45-840](#), i. k. 0941100NUTA00000455

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

DĖL TEISINĖS SISTEMOS REFORMOS ĮGYVENDINIMO PROGRAMOS

1994 m. birželio 9 d. Nr. 455

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Teisinės sistemos reformos įgyvendinimo programai (pridedama).
2. Pavesti Teisingumo ministerijai organizuoti ir koordinuoti 1 punkte nurodytos programos įgyvendinimą ir ne rečiau kaip kas pusmetį informuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybę apie tai, kaip vykdomos joje numatytos priemonės.
3. Nustatyti, kad lėšos 1 punkte nurodytai programai finansuoti numatomos kiekvienų metų Lietuvos valstybės biudžeto projekte.

MINISTRAS PIRMININKAS

ADOLFAS ŠLEŽEVIČIUS

TEISINGUMO MINISTRAS

JONAS PRAPIESTIS

PRITARTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1994 m. birželio 9 d. nutarimu Nr. 455

TEISINĖS SISTEMOS REFORMOS ĮGYVENDINIMO PROGRAMA

Teisinės sistemos reformos etapai

1. Teisinės sistemos reforma vykdoma trimis etapais. Atsižvelgiant į skirtingą įvairių teisėsaugos institucijų reformavimo laipsnį bei materialinių išteklių poreikį, reforma turėtų trukti 10–15 metų. Reformos skaidymas etapais yra santykinis, nes vykdyti organizacines priemones, rengti ir perkvalifikuoti specialistus, rengti įstatymų projektus, šiuos įstatymus priimti, formuoti materialinę bazę numatoma visais etapais.

2. Pirmajame teisinės sistemos reformos etape parengiama teisinė bazė. Šio etapo trukmė iki 3 metų. Visų pirma priimamas Lietuvos Respublikos administracinio-teritorinio padalijimo įstatymas, kuriuo remiantis tikslinamos ir derinamos teritorijos, kuriose veikia apylinkių ir apygardų teismai, prokuratūros prie šių teismų, kiti teisėsaugos institucijų struktūriniai padaliniai, nustatomi šių institucijų materialiniai finansiniai (ypač patalpų, darbo užmokesčio, technikos) poreikiai. Parengiami ir priimami teismų ir teisėsaugos institucijų struktūrą ir kompetenciją reglamentuojantys įstatymai, taip pat būtini procesinių įstatymų pakeitimai bei papildymai.

Priėmus naujus įstatymus, Lietuvos Respublikos valstybinis arbitražas pertvarkomas į Lietuvos Respublikos ūkinį teismą, reorganizuojama advokatūra ir notariatas. Iš dalies reformuojamas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės departamentas ir Valstybinė mokesčių inspekcija, kurie pradeda vykdyti Teisinės sistemos reformos metmenyse numatytas funkcijas. Pataisos reikalų departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau vadinama Pataisos reikalų departamentas) pertvarkomas į savarankišką instituciją, numatant nuo 1995 metų ją tiesiogiai finansuoti iš Lietuvos valstybės biudžeto ir nustatant jos santykius su Teisingumo ministerija ir Vidaus reikalų ministerija.

Pirmajame etape, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teismų įstatymu, Lietuvos Respublikos Aukščiausiąjame Teisme sudaromas Senatas, kuris pradeda nagrinėti teismų praktiką ir teikti teismams rekomendacijas, kaip taikyti įstatymus. Be to, sudaroma teisėjų taryba, kuri Lietuvos Respublikos Konstitucijoje numatytais atvejais pataria Lietuvos Respublikos Prezidentui teisėjų skyrimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų klausimais.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymu ir Tarnybos prokuratūroje statutu, suderinamos sąlygos ir tvarka, kuriomis dalis prokuratūros funkcijų perduodama Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovams (šios institucijos suformuojamos pirmajame etape), taip pat teismams, valstybės kontrolės ir kitoms institucijoms.

Šiame etape Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra pertvarkoma į Generalinę prokuratūrą prie Lietuvos Respublikos Aukščiausiojo Teismo, o rajonų prokuratūros į prokuratūras prie apylinkių teismų.

Papildžius Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksą, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės departamento ir Valstybinės mokesčių inspekcijos pareigūnams pagal kompetenciją suteikiami kvotėjų įgaliojimai.

3. Antrajame teisinės sistemos reformos etape galutinai suformuojama teisinė bazė ir reformuojami teismai bei teisėsaugos institucijos. Šiame etape priimami baudžiamojo bei civilinio procesų įstatymai, taip pat išsprendžiami organizaciniai ir kadro klausimai. Priėmus baudžiamojo bei civilinio procesų įstatymus, pradeda veikti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje numatyta teismų sistema, taip pat funkcionuoti įstatymuose numatyta prokuratūra prie Lietuvos apeliacinio teismo ir prokuratūros prie apygardų teismų. Apylinkių teismai pradeda nagrinėti asmenų ir

organizacijų skundus dėl miestų (rajonų) tarybų ir vykdomųjų institucijų aktų ar veiksmų, pažeidžiančių asmenų ar organizacijų teises.

Priėmus Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksą, kvota tampa svarbiausia tyrimo forma iki teismo, kvotą vykdo policijos ir kiti kvotėjai vadovaujami prokurorų. Tardymo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ir parengtinio tardymo padaliniai vidaus reikalų sistemoje bei prokuratūroje likviduojami (išskyrus Teisinės sistemos reformos metmenyse numatytą atvejį). Tardytojai perkeliama į kvotėjų arba prokurorų pareigas, palikus jiems nurodytuosiuose metmenyse numatytas socialines garantijas.

Priėmus Lietuvos Respublikos Seimo sprendimą, iš prokuratūros perimama bausmių vykdymo priežiūra (Teisingumo ministerija) bei dalis bendrosios kompetencijos (Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai, valstybės kontrolės institucijų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovai).

Priėmus Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksą ir išsprendus tam tikrus organizacinius klausimus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu Pataisos reikalų departamentas įjungiamas į Teisingumo ministerijos struktūrą.

4. Trečiajame teisinės sistemos reformos etape analizuojama, kaip veikia nauja teisinė sistema, tobulinama ši sistema.

Įstatymai ir kiti normatyviniai aktai, būtini teisinės sistemos reformai vykdyti

5. Teisinės sistemos reforma vykdoma remiantis šiais jau priimtais arba rengiamais įstatymais ir kitais normatyviniais aktais:

Įstatymo ar kito normatyvinio akto pavadinimas	Rengėjas	Pastabos
Lietuvos Respublikos administracinio-teritorinio padalijimo įstatymas		
Lietuvos Respublikos teismų įstatymas	Teisingumo ministerija	priimtas
Lietuvos Respublikos ūkinio teismo įstatymas	Lietuvos Respublikos valstybinis arbitražas	„
Ūkinių ginčų nagrinėjimo Lietuvos Respublikos ūkiniame teisme teisenos įstatymas	„	
Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymas	Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra	parengtas
Tarnybos prokuratūroje statutas	„	
Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo pakeitimai ir papildymai	Teisingumo ministerija	parengti
Lietuvos Respublikos notariato įstatymo pakeitimai ir papildymai	„	„
Lietuvos Respublikos policijos įstatymo pakeitimai ir papildymai	Vidaus reikalų ministerija	
Lietuvos Respublikos laikinojo vidaus tarnybos įstatymo pakeitimai ir papildymai	„	
Valstybės kontrolės įstatymas	Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės departamentas	
Lietuvos Respublikos valstybinės mokesčių inspekcijos įstatymo nauja redakcija	Finansų ministerija	
Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas	darbo grupė	
Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas	„	
Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas	„	parengtas
Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas	„	
Lietuvos Respublikos komercinis kodeksas	„	
Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas	„	
Lietuvos Respublikos santuokos ir šeimos kodeksas	„	
Lietuvos Respublikos darbo kodeksas	darbo grupė	parengtas
Lietuvos Respublikos muitų (muitinės) kodeksas	„	
Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymai ir pakeitimai	„	
Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymo	Vidaus reikalų ministerija, Lietuvos	

nauja redakcija	Respublikos valstybės saugumo departamentas	
Kardomojo kalinimo įstatymas	Vidaus reikalų ministerija, Teisingumo ministerija	
Lietuvos Respublikos socialinės bei psichologinės rehabilitacijos priemonių taikymo įstatymas	darbo grupė	„
Užsienio prekybos įstatymas	Ekonomikos ministerija	
Lietuvos Respublikos komercinių bankų įstatymo pakeitimai ir papildymai	Lietuvos bankas, Finansų ministerija	
Lietuvos Respublikos hipotekos įstatymo pakeitimai ir papildymai	Teisingumo ministerija	
Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas „Dėl tarptautinių prekybos taisyklių ratifikavimo“	„	
Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas „Dėl Ženevos ir Niujorko konvencijų ratifikavimo“	„	
Transporto (oro, jūrų, geležinkelio ir kt.) kodeksai	Susisiekimo ministerija, Teisės institutas, darbo grupės	
Normatyvinis aktas teismo ekspertizių atlikimo klausimu	Teismo ekspertizės institutas	

Materialinė techninė bazė, būtina teisinės sistemos reformai vykdyti

6. Naujos patalpos:

6.1. teismams:

Lietuvos apeliaciniam teismui (Vilniuje);

5 apygardų teismams (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje);
 apylinkių teismams (Akmenėje, Ignalinoje, Joniškioje, Kaišiadoryse, Kretingoje, Lazdijuose, Marijampolėje, Palangoje, Radviliškyje, Šalčininkuose, Šilutėje, Tauragėje, Trakuose);

6.2. prokuratūroms:

prokuratūrai prie Lietuvos apeliacinio teismo (Vilnius);

5 prokuratūroms prie apygardos teismų (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje);

prokuratūroms prie apylinkių teismų (Kaune, Lazdijuose, Švenčionyse, Vilkaviškyje, Zarasuose);

prokuratūros mokymo centrui;

6.3. pataisos įstaigoms:

12 pataisos namų;

10 arešto namų.

Vietas visoms pataisos įstaigoms galima parinkti tik patvirtinus Lietuvos Respublikos administracinį-teritorinį padalijimą;

6.4. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams (Vilniuje);

6.5. policijos įstaigoms (Vilniuje, Biržuose, Kretingoje, Lazdijuose, Mažeikiuose, Pasvalyje, Plungėje, Raseiniuose, Šakiuose, Ukmergėje, Vilkaviškyje, Zarasuose, Klaipėdos rajone);

6.6. muitinės įstaigoms (Vilniaus, Šalčininkų, Zarasų, Mažeikių muitinėms, Panevėžio ir Utenos vidaus muitinėms).

7. Patalpų rekonstravimas:

7.1. apylinkių teismų (Vilniuje, Klaipėdoje, Jonavoje);

7.2. Generalinės prokuratūros prie Lietuvos Respublikos Aukščiausiojo Teismo, prokuratūrų prie apylinkių teismų (Anykščiuose, Pasvalyje);

7.3. pataisos įstaigų (Kauno auklėjimo darbų, Vilniaus ir Pravieniškių sustiprintojo režimo, Alytaus ir Marijampolės griežtojo režimo įstaigų, Pravieniškių bendrojo režimo ir gydymo kolonijos, Pravieniškių socialinės bei psichologinės rehabilitacijos įstaigos);

7.4. policijos komisariatų (Druskininkų, Joniškio, Palangos, Švenčionių, Tauragės, Utenos, Visagino), Vidaus reikalų ministerijos centrinių rūmų;

- 7.5. Teismo ekspertizės instituto.
8. Kompiuteriai, kita technika:
- 8.1. teismams 200 kompiuterių, 100 dauginimo aparatų, 70 faksų;
- 8.2. Lietuvos Respublikos ūkiniam teismui 5 kompiuterių, 2 dauginimo aparatų, 1 fakso;
- 8.3. prokuratūrai 400 kompiuterių, 100 dauginimo aparatų, 150 faksų;
- 8.4. Teisingumo ministerijai prireikus pagal atskirą sąmatą;
- 8.5. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės departamentui prireikus pagal atskirą sąmatą;
- 8.6. Valstybinei mokesčių inspekcijai 55 kompiuterių, 55 dauginimo aparatų, 55 faksų;
- 8.7. Vidaus reikalų ministerijai prireikus pagal atskirą sąmatą;
- 8.8. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams prireikus pagal atskirą sąmatą;
- 8.9. Muitinės departamentui prie Finansų ministerijos 200 kompiuterių, 45 dauginimo aparatų, 50 faksų;
- 8.10. Teismo ekspertizės institutui 20 kompiuterių, 2 dauginimo aparatų, 10 faksų;
- 8.11. Vilniaus universiteto Teisės fakultetui – 8 kompiuterių, 5 dauginimo aparatų, 1 fakso;
- 8.12. Teisės institutui 3 kompiuterių, 1 dauginimo aparato;
- 8.13. Lietuvos policijos akademijai pagal atskirą sąmatą.
9. Transporto priemonės:
- 9.1. teismams po 1–2 automobilius (iš viso 100 automobilių);
- 9.2. antstolių kontoroms po 1 automobilį (iš viso 60 automobilių);
- 9.3. prokuratūrai 130 automobilių (iš jų 5 krovininių automobilių, 1 autobuso);
- 9.4. Teisingumo ministerijai prireikus pagal atskirą sąmatą;
- 9.5. Vidaus reikalų ministerijai 250 automobilių;
- 9.6. Lietuvos Respublikos ūkiniam teismui 2 automobilių;
- 9.7. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės departamentui prireikus pagal atskirą sąmatą;
- 9.8. Valstybinei mokesčių inspekcijai prireikus pagal atskirą sąmatą;
- 9.9. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams prireikus pagal atskirą sąmatą;
- 9.10. Muitinės departamentui prie Finansų ministerijos 15 automobilių (po 1 visoms muitinėms);
- 9.11. Teismo ekspertizės institutui 4 automobilių.

Teisininkų ir kitų specialistų rengimas

10. Kiekviena teisėsaugos institucija susitaria su Vilniaus universitetu, Lietuvos policijos akademija ir kitomis aukštosiomis mokyklomis dėl specialistų rengimo. Specialistų skaičius turi būti suderintas su aukštosiomis mokyklomis.

Išankstiniais duomenimis, teisėsaugos institucijoms reikės šių specialistų:

Teisėsaugos institucija	Aukštoji mokykla, fakultetas, specialybė	Kiek specialistų reikės per mokslo metus
Teisingumo ministerija	Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, teisininkai	10
Pataisos reikalų departamentas	Lietuvos policijos akademija ir Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, teisininkai	50
	Vilniaus universiteto Psichologijos fakultetas, psichologai	5
	Vilniaus universiteto Medicinos fakultetas, psichiatrai	5
	Vilniaus universitetas, socialiniai darbuotojai	10
	Vilniaus pedagoginio universiteto Pedagogikos fakultetas, pedagogai	20
Prokuratūra	Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, prokurorai	150
Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas	Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, teisininkai	10

	Lietuvos policijos akademija, teisininkai	10
Vidaus reikalų ministerija	Lietuvos policijos akademija, teisininkai	250
Valstybinė mokesčių inspekcija	Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, teisininkai	56
Teismo ekspertizės institutas	Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, teisininkai	2
	Vilniaus universiteto Ekonomikos fakultetas, ekonomistai	2
	Kauno technikos universitetas, autotechnikai	2
Teisės institutas	Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, teisininkai	3

Punkto pakeitimai:

Nr. [1138](#), 1996-09-30, *Žin.*, 1996, Nr. 93-2196 (1996-10-04), i. k. 0961100NUTA00001138

Teisininkų perkvalifikavimas ir tobulinimasis

11. Teisininkams perkvalifikuoti, taip pat teisėsaugos institucijų pareigūnams tobulintis būtina įsteigti Pataisos reikalų departamento mokymo centrą, kuriame būtų rengiami kursai nuo 1 iki 3 mėnesių (besimokančiųjų skaičius iki 100 asmenų per metus), Prokuratūros mokymo centrą, kuriame būtų rengiami kursai ir seminarai (vienu metu besimokančiųjų skaičius iki 40 asmenų), taip pat organizuoti Teisingumo ministerijos tobulinimosi kursus, kurių trukmė iki 1 mėnesio. Šiuos kursus vienu metu gali lankyti iki 40 asmenų.

Lėšas šiems centrams ir kursams skiria atitinkamos teisėsaugos institucijos, todėl jų personalas neturi būti didelis.

Lietuvos policijos akademijoje tobulinsis iki 1800 vidaus reikalų sistemos pareigūnų.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės departamento, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento, policijos, Muitinės departamento prie Finansų ministerijos pareigūnai gali dalyvauti Prokuratūros mokymo centro, Teisingumo ministerijos tobulinimosi ir Lietuvos policijos akademijos kursuose. Tam tikroms įstatymų taikymo problemoms nagrinėti gali būti rengiami bendri trumpalaikiai seminarai, pasitarimai ir pan.

Mokslinės metodinės sąlygos vykdyti teisinės sistemos reformą

12. Mokslo tyrimus teisinės sistemos reformos (kūrimo) srityje atlieka ir metodinius pagrindus (konceptijas, mokymo, metodines priemones, įstatymų komentarus, rekomendacijas, informacinę medžiagą ir kt.), kurių reikia šiai reformai vykdyti, rengia pagal suderintas programas Teisės institutas, Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, Lietuvos policijos akademija, Teismo ekspertizės institutas, teisėsaugos institucijų mokymo, informacijos analizės centrai, taip pat darbo grupės.

Šios institucijos taip pat dalyvauja kuriant reformos normatyvinę bazę.

Nustatytą tvarką aprobuotos mokslo tyrimų bei normatyvinių aktų rengimo programos finansuojamos iš Lietuvos valstybės biudžeto pagal atskiras sąmatas. Teisėsaugos institucijų sąmatose turi būti numatytos lėšos užsakomiems mokslo tyrimams bei specialistų perkvalifikavimui Vilniaus universitete ir Lietuvos policijos akademijoje finansuoti.

Vilniaus universiteto Teisės fakultetui nustatytą tvarką suteikiamas juridinio asmens statusas ir numatomos sąlygos stiprinti mokymo materialinę techninę bazę.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1138](#), 1996-09-30, *Žin.*, 1996, Nr. 93-2196 (1996-10-04), i. k. 0961100NUTA00001138

Programos įgyvendinimas

13. Šios programos įgyvendinimas derinamas su Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, Lietuvos socialinės reformos, ekonomikos reformos, taip pat kitomis tikslinėmis programomis.

Programos įgyvendinimą organizuoti, koordinuoti bei kontroliuoti pavedama Teisingumo ministerijai.

Konkrečias programos įgyvendinimo priemonės rengia ir vykdo programoje nurodytos institucijos, darbo grupės. Šioms priemonėms rengti ir vykdyti prireikus sudaromi konkretūs darbo (koordinaciniai) planai programos, kuriose gali būti tikslinamas priemonių eiliškumas, jų vykdymo laikas, finansavimo šaltiniai ir kt.

Programos įgyvendinimą finansuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Pastaba. Institucijoms reikalingos lėšos teisinės sistemos reformai įgyvendinti per artimiausius trejus metus nurodomos šių institucijų parengtuose prieduose.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1138](#), 1996-09-30, Žin., 1996, Nr. 93-2196 (1996-10-04), i. k. 0961100NUTA00001138

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. birželio 9 d. nutarimo Nr. 455 "Dėl Teisinės sistemos reformos įgyvendinimo programos" dalinio pakeitimo